

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

HELLENIC REPUBLIC

Α.ΔΙ.Π.

H.Q.A.A.

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

HELLENIC QUALITY ASSURANCE AGENCY

ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

FOR HIGHER EDUCATION

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΚΑΣΤΟΡΙΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης

Εισαγωγή

I. Η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης

- Σύντομη περιγραφή των εγγράφων που εξετάστηκαν, της επιτόπιας επίσκεψης, των συναντήσεων, και των υπηρεσιών που επισκέφθηκε η Επιτροπή.

II. Η διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης

- Σχόλια σχετικά με την ποιότητα και την πληρότητα των κατατεθειμένων εγγράφων και με τη συνολική αποδοχή και συμμετοχή του Τμήματος στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας.

A. Πρόγραμμα Σπουδών

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Γενικοί σκοποί και αντικειμενικοί στόχοι του Προγράμματος Σπουδών, δομή και περιεχόμενο, αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Ορθολογικότητα, λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα του Προγράμματος Σπουδών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Μεγιστοποίηση επιτυχίας και διαχείριση ενδεχόμενων ανασταλτικών παραγόντων.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

- Σχεδιαζόμενες βελτιώσεις.

B. Διδασκαλία

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Παιδαγωγική τακτική και μεθοδολογία, μέσα και πόροι.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Ποιότητα και αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας, εκπαιδευτικό υλικό και πηγές, κινητικότητα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Επάρκεια διδακτικού έργου, αναγνώριση των θετικών και αρνητικών αποτελεσμάτων.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

- Προτεινόμενες μέθοδοι βελτίωσης.

Γ. Έρευνα

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Ερευνητική πολιτική και κύριοι στόχοι.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Προώθηση και αξιολόγηση της έρευνας, ποιότητα υποστήριξης και υποδομών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ερευνητικά προγράμματα και συνεργασίες, επιστημονικές δημοσιεύσεις και εφαρμοσμένα αποτελέσματα.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

- Προτεινόμενες πρωτοβουλίες με στόχο τη βελτίωση.

Δ. Λοιπές Υπηρεσίες

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Ποιότητα και αποτελεσματικότητα των παρεχομένων από το Τμήμα υπηρεσιών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Οργάνωση και υποδομή των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος (π.χ. Γραμματεία του Τμήματος).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Επάρκεια και λειτουργικότητα των διοικητικών και λοιπών υπηρεσιών.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

- Προτεινόμενες πρωτοβουλίες με στόχο τη βελτίωση.

Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

Ε. Στρατηγικός Σχεδιασμός, Προοπτικές για Βελτίωση και Διαχείριση Ενδεχόμενων Ανασταλτικών Παραγόντων

- Βραχυπρόθεσμοι, μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι και σχέδια δράσης που προτείνονται από το Τμήμα.

ΣΤ. Τελικά Συμπεράσματα και συστάσεις της ΕΕΑ σχετικά με:

- Την εξέλιξη και την παρούσα κατάσταση του Τμήματος, καλές πρακτικές και αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας Εξωτερικής Αξιολόγησης, προτάσεις για βελτίωση.

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Δυτικής Μακεδονίας (Παράρτημα Καστοριάς) απαρτίστηκε από τους ακόλουθους τέσσερις (4) ειδικούς αξιολογητές, οι οποίοι επιλέχθηκαν (με κλήρωση) από το Μητρώο που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. σύμφωνα με το Νόμο 3374/2005:

1. Καθ. Σπύρος Χατζηδάκης (Συντονιστής)
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος
2. Prof. Allan Webster
Bournemouth University, Μ. Βρετανία
3. Καθ. Κώστας Καραντινινής
University of Copenhagen, Δανία
4. κ. Μελέτης Μελετίου
Expert – Senior Director Finance and Development, Mc Donald's Hellas LTD, Ελλάδα

Εισαγωγή

I. Η διαδικασία της Εξωτερικής Αξιολόγησης

Το Τμήμα Διεθνούς Εμπορίου ανήκει στο Παράρτημα Καστοριάς του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας. Στο Παράρτημα Καστοριάς ανήκουν επίσης το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας, καθώς και το Τμήμα Πληροφορικής & Τεχνολογίας Υπολογιστών. Η έδρα του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται στην Κοζάνη και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας που αποτελείται από το Τμήμα Λογιστικής, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και το Τμήμα Χρηματοοικονομικών Εφαρμογών.

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ) επισκέφτηκε το Τμήμα Διεθνούς Εμπορίου του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας στην Καστοριά στις 16 και 17 Νοεμβρίου 2010. Το πρόγραμμα της επίσκεψης ήταν καλά σχεδιασμένο και οργανωμένο. Το κλίμα της επίσκεψης ήταν επαγγελματικό, φιλόξενο και εποικοδομητικό.

(α) Η Επιτροπή συναντήθηκε και πραγματοποίησε συνεντεύξεις με :

- μέλη του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος
- μέλη του έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος
- μέλη του Τμήματος που δραστηριοποιούνται στην έρευνα
- τον Πρόεδρο του Ιδρύματος και το Διευθυντή της Σχολής
- μέλη του διοικητικού προσωπικού και του ειδικού τεχνικού προσωπικού
- προπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος
- μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος
- αποφοίτους του Τμήματος
- τον υπεύθυνο του Γραφείου Erasmus

(β) Η Επιτροπή επισκέφτηκε:

- τη Βιβλιοθήκη
- εργαστήρια Η/Υ
- αίθουσες διδασκαλίας και αμφιθέατρα
- γραφεία του διοικητικού προσωπικού
- αίθουσες σεμιναρίων και συνεδριάσεων
- τις υπηρεσίες εστίασης

(γ) Η Επιτροπή εξέτασε τα ακόλουθα έγγραφα και στοιχεία:

- την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος
- πίνακες με βαθμούς πτυχίων
- καταλόγους εγγεγραμμένων και ενεργών φοιτητών
- δελτία αξιολόγησης από τους φοιτητές
- θέματα και γραπτά εξετάσεων
- διανεμόμενα συγγράμματα
- πτυχιακές εργασίες και μεταπτυχιακές διατριβές
- διάφορα έγγραφα σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών
- εργασίες των μελών του Τμήματος σε επιστημονικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων
- διάφορα νομικά έγγραφα και μνημόνια συνεργασίας με τοπικούς επιχειρηματικούς φορείς
- έγγραφα σχετικά με το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (MBA) και συνεργασίες με άλλα Πανεπιστήμια

(δ) Επίσης, η ΕΕΑ παρακολούθησε παρουσιάσεις και εξετάσεις πτυχιακών εργασιών. Ακόμη, στην ΕΕΑ πραγματοποιήθηκε παρουσίαση της διαδικασίας εγγραφής και δήλωσης μαθημάτων μέσω της πλατφόρμας της «Ηλεκτρονικής Γραμματείας».

II. Η διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης

Η εσωτερική αξιολόγηση ήταν λεπτομερής, αντικειμενική, αμερόληπτη και τεκμηριωμένη. Η αξιολόγηση της Επιτροπής επιβεβαιώνει ότι παρείχε μια ακριβή αποτύπωση του Τμήματος. Η ΕΕΑ είναι απολύτως ικανοποιημένη από τη διάθεση όσων επιπλέον στοιχείων έκρινε απαραίτητα.

A. Πρόγραμμα Σπουδών

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το Τμήμα προσφέρει ένα τετραετές πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών στο Διεθνές Εμπόριο και ένα διετές πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (MBA) σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ternopil της Ουκρανίας.

Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών, οι αντικειμενικοί στόχοι του προπτυχιακού προγράμματος καλύπτουν τον τομέα των Οικονομικών Επιστημών με εξειδίκευση στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς –ιδιωτικούς και δημόσιους- που δραστηριοποιούνται στο διεθνές εμπόριο και σε άλλες μορφές διεθνών επιχειρηματικών και οικονομικών συναλλαγών. Για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του, το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει θεωρητικά, εργαστηριακά και μικτά μαθήματα. Η διάρκεια των σπουδών είναι οκτώ εξάμηνα, και το όγδοο εξάμηνο αφιερώνεται στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας και την εκπόνηση της πρακτικής άσκησης. Τα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών ανταποκρίνονται στην περιγραφή και την κωδικοποίηση του Journal of Economic Literature (JEL).

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει:

- Βασικά μαθήματα οικονομικής θεωρίας (Μικροοικονομική και Μακροοικονομική Ανάλυση, κ.ά).
- Μαθήματα υπολογιστικών μεθόδων (Εφαρμοσμένη Οικονομετρία, Στατιστική).
- Μαθήματα διεθνούς διοίκησης επιχειρήσεων (Διεθνές Μάρκετινγκ, Διεθνής Χρηματοοικονομική Διοίκηση).
- Μαθήματα στα οικονομικά του διεθνούς εμπορίου.
- Μαθήματα χρηματοοικονομικών και λογιστικής (Χρηματοοικονομική Λογιστική, Λογιστική Εταιριών, κ.ά).
- Μαθήματα ειδικότητας (όπως Ηλεκτρονικό Εμπόριο και Logistics).

Το ισχύον πρόγραμμα σπουδών προέκυψε το 2003, μετά από γενική αναθεώρηση του αρχικού προγράμματος σπουδών το οποίο είχε διαμορφωθεί από το Υπουργείο Παιδείας το 1996. Οι γενικοί σκοποί του αναθεωρημένου προγράμματος σπουδών

προσδιορίστηκαν μετά από επισκόπηση αντίστοιχων προγραμμάτων που διεξάγονται τόσο στην Ευρώπη, όσο και στις Η.Π.Α. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς προδιαγραφές. Η αναμόρφωση του προγράμματος καθορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη την άποψη των ενδιαφερόμενων ομάδων της περιοχής (του Εμπορικού Επιμελητηρίου, του Συνδέσμου Γουνοποιών Καστοριάς, καθώς και φοιτητών), αλλά και με τη συμβολή Πανεπιστημίων της Ελλάδας και του εξωτερικού. Αντανακλά τις δυνατότητες της περιοχής και τις προτεραιότητες της Καστοριάς, που αποτελεί διεθνώς αναγνωρισμένο κέντρο εμπορίου γούνας και δέρματος. Το αποτέλεσμα είναι ένα πρόγραμμα που συνδυάζει μοναδικά τη θεωρητική και την εφαρμοσμένη γνώση στα Οικονομικά και τη Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Η ΕΕΑ πιστεύει ότι το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται στα υψηλότερα διεθνή στάνταρτ σπουδών επιστημών Οικονομίας και Διοίκησης. Η διαπίστωση αυτή δε βασίζεται αποκλειστικά στην εμπειρία της Επιτροπής, αλλά επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν γίνει δεκτοί σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων της Ελλάδας και του εξωτερικού (π.χ. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και τα Πανεπιστήμια Sheffield, Coventry και Edinburgh της Μ. Βρετανίας).

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)

Το Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 2008-9. Ο τίτλος MBA απονέμεται από κοινού από το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και από το Ternopil Economic University της Ουκρανίας. Δύο είναι οι κύριοι στόχοι του MBA. Πρώτον, να εισάγει νέες καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας. Δεύτερον, να συμβάλει στην υποκείμενη ανταγωνιστικότητα του τομέα των Οικονομικών με την παραγωγή άρτια καταρτισμένων στελεχών. Το πρόγραμμα διεξάγεται εξ' ολοκλήρου στην αγγλική γλώσσα, και το εκπαιδευτικό υλικό είναι επίσης στην αγγλική. Τα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών ανταποκρίνονται στην περιγραφή και την κωδικοποίηση του Journal of Economic Literature (JEL).

Το πρόγραμμα επικαιροποιείται τακτικά από τη Συντονιστική Επιτροπή του MBA στην οποία συμμετέχουν και εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων ομάδων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Τόσο τα μέλη του μόνιμου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ), όσο και οι συνεργάτες είναι καλά καταρτισμένοι για τη διδασκαλία των συγκεκριμένων μαθημάτων. Διαθέτουν όχι μόνο την απαιτούμενη επάρκεια για τη διεξαγωγή του προγράμματος σπουδών, αλλά και έντονο ζήλο, όπως προκύπτει από τα βιογραφικά τους σημειώματα, την αξιολόγηση των φοιτητών, και τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν από την ΕΕΑ με φοιτητές και διδάσκοντες. Ο κύριος ανασταλτικός παράγοντας στη διεξαγωγή του προγράμματος είναι ο περιορισμένος αριθμός των μόνιμων μελών ΕΠ και των μελών του διοικητικού προσωπικού (το σημείο αυτό αναλύεται περισσότερο παρακάτω).

Οι διαθέσιμες υποδομές (κτηριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, βιβλιοθήκη, τεχνολογίες πληροφορικής) είναι εξαιρετικού επιπέδου. Εγκαινιάστηκαν το 2008 και κόστισαν 13 εκατομμύρια ευρώ.

Τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων καθορίζονται από το Προεδρικό Διάταγμα 174/2006 και είναι ανάλογα με εκείνα αντιστοίχων Τμημάτων ΤΕΙ. Ωστόσο, όπως γνωστοποιήθηκε στα μέλη της ΕΕΑ, υπάρχει αντίφαση ανάμεσα στην ισχύουσα νομοθεσία και στον εσωτερικό κανονισμό και τις διατάξεις των Επαγγελματικών Επιμελητηρίων. Πρόκειται για ένα ζήτημα καθοριστικής σημασίας το οποίο πρέπει να επιλυθεί από τις αρμόδιες αρχές.

Πρόγραμμα MBA

Η άποψη της Επιτροπής για το πρόγραμμα MBA είναι ανάλογη με το προπτυχιακό πρόγραμμα, με τη βασική διαφορά ότι το MBA είναι αυτοχρηματοδοτούμενο.

Σύνοψη

Τόσο το προπτυχιακό, όσο και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των προκαθορισμένων σκοπών του Τμήματος. Είναι εφάμιλλα με αντίστοιχα προγράμματα του τομέα των Οικονομικών και της Διοίκησης που διεξάγονται σε άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Ο σχεδιασμός αλλά και η εφαρμογή τους διακρίνονται από συνεκτικότητα, ορθολογικότητα και σαφήνεια.

Τα προγράμματα σπουδών του Τμήματος (προπτυχιακού και μεταπτυχιακού κύκλου) κρίνονται καταλλήλου επιπέδου και απολύτως επαρκή όσον αφορά το φόρτο εργασίας και την κατανομή των διδακτικών μονάδων (ECTS). Τα διανεμόμενα συγγράμματα και τα προτεινόμενα εκπαιδευτικά βοηθήματα είναι επικαιροποιημένα, καταλλήλου επιπέδου και χρήσιμα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και MBA

Η ΕΕΑ θεωρεί ότι, γενικά, η εφαρμογή του προγράμματος σπουδών είναι αποτελεσματική. Ωστόσο, υπάρχουν μερικά προβλήματα που εξετάζονται παρακάτω.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και MBA

Στην παρούσα φάση, το Τμήμα δεν σχεδιάζει σημαντικές βελτιώσεις. Το πρόγραμμα MBA έχει ξεκινήσει πρόσφατα τη λειτουργία του, ενώ το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών έχει αναμορφωθεί σημαντικά. Δευτερεύουσες τροποποιήσεις πραγματοποιούνται όταν απαιτείται.

B. Διδασκαλία

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και MBA

Το Τμήμα έχει καθορισμένη παιδαγωγική πολιτική που περιλαμβάνει το συνδυασμό θεωρητικών μαθημάτων με εφαρμογές στο εργαστήριο και ασκήσεις πράξης.

Οι μέθοδοι διδασκαλίας που εφαρμόζονται περιλαμβάνουν τις παραδοσιακές διαλέξεις, υποστηριζόμενες από οπτικο-ακουστικά μέσα (π.χ. PowerPoint), το εσωτερικό δίκτυο του Τμήματος, σημειώσεις παραδόσεων, εργαστηριακές ασκήσεις, εργαστηριακά μαθήματα, εκπαιδευτικές επισκέψεις και προσκεκλημένες ομιλίες.

Η αναλογία διδασκόντων / διδασκομένων στο προπτυχιακό πρόγραμμα είναι 1 μόνιμο μέλος ΕΠ ανά 104 εγγεγραμμένους φοιτητές, πολύ χαμηλή συγκρινόμενη με τα διεθνή πρότυπα. Η αναλογία αυτή, ωστόσο, δεν ισχύει πρακτικά, αφού δεν συυπολογίζει τους εκπαιδευτικούς συνεργάτες, ούτε αποκλείει τους φοιτητές που εγγράφονται μόνο για να επανεξεταστούν στο μάθημα. Συνεπώς, η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων πρέπει να υπολογιστεί με διαφορετικό τρόπο. Παρόλα αυτά, η νέα αναλογία θα εξακολουθεί να είναι χαμηλή σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα.

Η ΕΕΑ βρέθηκε σε ένα μαθησιακό περιβάλλον όπου οι φοιτητές είναι ικανοποιημένοι, έχουν κίνητρα και υποστηρίζονται από το εκπαιδευτικό προσωπικό. Η Επιτροπή εντυπωσιάστηκε από την αυτοπεποίθηση και τη συγκροτημένη προσωπικότητα των φοιτητών.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 11-2.1 (σελ. 67 της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης) και όπως επιβεβαιώνεται από το αρχείο του Υπουργείου Παιδείας, το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, στο προπτυχιακό πρόγραμμα εγγράφησαν 117 φοιτητές. Η αύξηση του αριθμού είναι σημαντική, σε σχέση με τα τέσσερα τελευταία χρόνια που ο αριθμός των εισερχόμενων φοιτητών κυμαινόταν μεταξύ 50 και 80. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των φοιτητών που εισάγονταν ετησίως στο Τμήμα από το 2003 μέχρι το 2006 ήταν 300. Οι διακυμάνσεις αυτές οφείλονται σε αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με τις προϋποθέσεις εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, στο Τμήμα γίνεται εκτενής χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται μέσω ενδιάμεσων και τελικών εξετάσεων, καθώς και μέσω της ανάθεσης project, εργασιών

και της εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Η ΕΕΑ εξέτασε δείγματα θεμάτων εξετάσεων καθώς και πτυχιακών εργασιών. Το επίπεδο δυσκολίας των θεμάτων των εξετάσεων κρίθηκε ικανοποιητικό.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η Επιτροπή συναντήθηκε και είχε ανοιχτή συζήτηση με μια ομάδα 80 περίπου φοιτητών που εξέφρασαν ελεύθερα τις απόψεις τους, χωρίς την παρουσία μελών του προσωπικού του Τμήματος. Οι φοιτητές φάνηκαν να είναι ικανοποιημένοι, να έχουν κίνητρα και αυτοπεποίθηση. Θεωρούν ότι το επίπεδο της διδασκαλίας είναι υψηλό και η επικοινωνία με τους διδάσκοντες ικανοποιητική. Τα παραπάνω αποτυπώθηκαν και στα δελτία αξιολόγησης των καθηγητών από τους φοιτητές, και αποτελούν ένδειξη της καλής ποιότητας του διδακτικού έργου.

Το εκπαιδευτικό υλικό, οι πηγές και το περιεχόμενο των μαθημάτων είναι όλα καταλλήλου επιπέδου και επικαιροποιημένα. Η πολιτική του Τμήματος ενθαρρύνει τη διεξαγωγή έρευνας και θεωρεί ότι είναι ένα μέσο ώστε οι διδάσκοντες να είναι σε επαφή με τις τελευταίες εξελίξεις στο γνωστικό τους αντικείμενο.

Το Τμήμα έχει συμμετάσχει στα προγράμματα Erasmus και Leonardo σε συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα στη Γαλλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο και τη Δημοκρατία της Τσεχίας. Την τελευταία οκταετία πραγματοποιήθηκαν 33 μετακινήσεις μελών ΕΠ του Τμήματος προς εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού και 48 επισκέψεις ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων προς το Τμήμα.

Η κινητικότητα των προπτυχιακών φοιτητών στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus είναι σχετικά περιορισμένη. Από το 2002 έχουν πραγματοποιηθεί 23 μετακινήσεις φοιτητών προς ιδρύματα του εξωτερικού (καμία από αυτές τα τελευταία δύο χρόνια), και 21 μετακινήσεις φοιτητών από το εξωτερικό προς το Τμήμα. Από την άλλη, η κινητικότητα των φοιτητών του MBA είναι ικανοποιητική.

Για την αξιολόγηση του διδακτικού έργου εφαρμόζεται μια τυπική διαδικασία. Η ΕΕΑ εξέτασε δείγματα δελτίων αξιολόγησης από τους φοιτητές, τα οποία ήταν ιδιαίτερως θετικά.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το επίπεδο των φοιτητών που εγγράφονται είναι χαμηλό, όπως προκύπτει από τη βαθμολογία τους στις εισαγωγικές εξετάσεις. Το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, ο ελάχιστος βαθμός εισαγωγής στο Τμήμα ήταν 2,7/20 , ο μέγιστος βαθμός 15,4/20 , ενώ ο μέσος βαθμός 5,5/20. Για το ίδιο έτος, μόνο οκτώ από τους φοιτητές που ενεγράφησαν είχαν βαθμολογία μεγαλύτερη από 10/20. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται ένα σημαντικό διδακτικό φορτίο για το Τμήμα. Όπως φαίνεται στη συνέχεια της Έκθεσης, υπάρχουν ενδείξεις ότι το Τμήμα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την πρόκληση αυτή.

Πάρα τη χαμηλή βάση εισαγωγής, οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος λαμβάνουν υψηλή βαθμολογία στα μαθήματα. Για παράδειγμα, τα τελευταία επτά χρόνια ο μέσος βαθμός πτυχίου ήταν 7/10. Όσον αφορά το MBA, η μέση βαθμολογία των εγγραφόμενων στο πρόγραμμα είναι 6,5 /10 και ο μέσος βαθμός πτυχίου είναι 78/100, ενώ η βάση είναι 60/100.

Το 50% περίπου των προπτυχιακών φοιτητών ολοκληρώνουν επιτυχώς τη φοίτησή τους σε έξι χρόνια, ενώ το 35% αποφοιτούν σε επτά με οκτώ χρόνια.

Το 80% περίπου των αποφοίτων βρίσκουν εργασία αμέσως μετά την αποφοίτηση. Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε, από τους αποφοίτους που εργάζονται το 69% απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα, το 22,5% στο δημόσιο τομέα, ενώ περίπου 8,5 % έχουν δική τους επιχείρηση.

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνει μαθήματα ορολογίας στην Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική και Ρωσική γλώσσα, τα οποία είναι υποχρεωτικά. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι το επίπεδο γνώσης της Αγγλικής γλώσσας των φοιτητών που συνάντησε δεν είναι ικανοποιητικό. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος της απροθυμίας των φοιτητών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus.

Οι διαφορές στα ποσοστά επιτυχίας μεταξύ των μαθημάτων εντοπίζονται μεταξύ αυτών που απαιτούν μαθηματικό υπόβαθρο και των υπόλοιπων μαθημάτων. Τα σχετικά στατιστικά στοιχεία παρουσιάζονται στον Πίνακα 11-3.2 (σελ. 71-73 της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης). Το γεγονός αυτό αποτελεί άμεση συνέπεια του χαμηλού επιπέδου των εγγραφόμενων φοιτητών.

Τόσο οι διδάσκοντες όσο και οι φοιτητές θεωρούν ότι οι διαφορές στη διάρκεια φοίτησης αποδίδονται στους ακόλουθους παράγοντες: (1) αρκετοί από τους φοιτητές

είναι ουσιαστικά «μερικής φοίτησης» διότι εργάζονται, και (2) το επίπεδο των εγγεγραφόμενων φοιτητών παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση.

Η ΕΕΑ έχει την έντονη πεποίθηση ότι ο καλύτερος δείκτης της αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου είναι η «προστιθέμενη αξία» του προγράμματος σπουδών, δηλαδή η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας εισαγωγής στο Τμήμα και του βαθμού πτυχίου. Λαμβάνοντας υπόψη το δείκτη αυτό, αλλά και το βαθμό απασχολησιμότητας των αποφοίτων, η Επιτροπή θεωρεί ότι το Τμήμα επιτυγχάνει το στόχο του ως προς τη διδασκαλία.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Το εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και οι φοιτητές πιστεύουν ότι η λειτουργία του μεταπτυχιακού προγράμματος MBA έχει ωφελήσει γενικότερα το Τμήμα και έχει ενισχύσει το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Όσον αφορά το πρόγραμμα MBA, η συνεργασία με ένα πανεπιστήμιο του εξωτερικού αποτελεί μια σημαντική πρωτοβουλία για την προώθηση των συνεργασιών και του διεθνούς προσανατολισμού του Τμήματος.

Γ. Έρευνα

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η πολιτική του Τμήματος ενθαρρύνει τη δημοσίευση ερευνητικών εργασιών σε περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Τα μέλη του προσωπικού ενθαρρύνονται επίσης να διεκδικούν ενεργά χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα.

Το Τμήμα θεωρεί ότι η δημοσίευση τουλάχιστον τεσσάρων ερευνητικών εργασιών την τελευταία πενταετία αποτελεί τη βάση της ερευνητικής δραστηριοποίησης. Η δημοσίευση των επιστημονικών εργασιών μπορεί να πραγματοποιείται σε:

- πρακτικά συνεδρίων
- διεθνή περιοδικά με κριτές
- άλλα επιστημονικά περιοδικά με ανεξάρτητους κριτές

Στο Τμήμα έχει συσταθεί Επιτροπή Έρευνας για την αξιολόγηση της ερευνητικής δραστηριότητας του προσωπικού. Ωστόσο, τα επίσημα κριτήρια αξιολόγησης του ερευνητικού έργου καθορίζονται από το νομικό πλαίσιο που ορίζεται από την Πολιτεία.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το Τμήμα παρέχει άτυπα στα μέλη του τα ακόλουθα κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας:

- μερική απαλλαγή από ορισμένα εκπαιδευτικά και διοικητικά καθήκοντα
- χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας (σύμφωνα με την τυπική διαδικασία)
- χρηματοδότηση συμμετοχής σε συνέδρια
- άμεση παροχή κονδυλίων έρευνας
- προμήθεια ερευνητικών μέσων (ηλεκτρονικούς υπολογιστές, διαδικτυακή πρόσβαση σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, κ.τ.λ.)

Το Τμήμα διαθέτει εξαιρετικές ερευνητικές υποδομές και μέσα, όπως τόμους επιστημονικών περιοδικών, συγγράμματα, καθώς και πρόσβαση σε ηλεκτρονικές ερευνητικές βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Παιδείας.

Το Τμήμα διοργανώνει κάθε χρόνο το διεθνές Συνέδριο στα Εφαρμοσμένα Οικονομικά (International Conference on Applied Economics - ICOAE). Τα δύο πρώτα χρόνια το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στην Καστοριά, ενώ το τρίτο συνέδριο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από τα συνέδρια αυτά προέκυψαν δύο τόμοι του περιοδικού

Journal of European Economy, ένας τόμος του περιοδικού Journal of International Trade, Law and Policy, ένας τόμος του περιοδικού International Journal of Computational Economics and Econometrics, και ένας τόμος του περιοδικού International Journal of Financial Economics and Econometrics.

Στην Επιτροπή παρουσιάστηκε το ερευνητικό έργο του Τμήματος την τελευταία οκταετία. Ειδικότερα, τα μέλη του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού δημοσίευσαν 8 βιβλία, 78 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές και 84 εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων. Οι εκπαιδευτικοί συνεργάτες δημοσίευσαν 2 βιβλία, 36 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές και 5 εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων. Επίσης, η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι το ερευνητικό έργο του Τμήματος είχε 99 ετεροαναφορές σε περιοδικά και 107 σε πρακτικά συνεδρίων. Τα μέλη ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σε 30 συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών και σε 33 οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων.

Ορισμένες από τις εργασίες του Τμήματος δημοσιεύτηκαν σε διεθνή περιοδικά υψηλού κύρους ενώ άλλες σε λιγότερο γνωστά περιοδικά, μερικά από τα οποία δεν περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων SSCI (Social Sciences Citation Index). Αυτό όμως ισχύει για πολλά τμήματα Οικονομικών και Διοίκησης Πανεπιστημίων της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Το Τμήμα έχει συνάψει ερευνητικές συνεργασίες με πολλά ακαδημαϊκά ιδρύματα, όπως το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) , το Selwyn College (University of Cambridge), το Πανεπιστήμιο Carlos II της Μαδρίτης (Ισπανία), και το Πανεπιστήμιο Salamanca (Ισπανία).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι ερευνητικοί στόχοι του Τμήματος έχουν επιτευχθεί πλήρως, όπως προκύπτει από το πλήθος των δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων.

Αρκετές από τις δημοσιεύσεις είναι υψηλού επιπέδου. Επιπλέον, υπάρχουν ενδείξεις ότι η έρευνα που διεξάγεται στο Τμήμα είχε επίδραση στις επιχειρήσεις. Το Τμήμα παρουσίασε επίσης αποτελέσματα εφαρμοσμένης έρευνας που αφορούσαν την Ελληνική Βιομηχανία αλλά και την άσκηση της κυβερνητική πολιτικής.

Το ερευνητικό έργο του Τμήματος τυγχάνει υψηλής αναγνώρισης τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Το Τμήμα πρέπει να δραστηριοποιηθεί εντονότερα για την εξασφάλιση ερευνητικής χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα. Προς το παρόν, δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή προγράμματος διδακτορικών σπουδών από το Τμήμα, γεγονός που αναστέλλει τις ερευνητικές προσπάθειες των μελών του.

Τα μέλη του Τμήματος που δραστηριοποιούνται στην έρευνα πρέπει να φροντίσουν για τη συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών στις ερευνητικές δραστηριότητες. Επίσης φαίνεται να υπάρχουν καλής ποιότητας ερευνητικές εργασίες από την πλευρά των εκπαιδευτικών συνεργατών, που μπορούν όμως να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο.

Δ. Λοιπές Υπηρεσίες

Τα μέλη του Τμήματος αναγνωρίζουν ότι οι υποδομές του όσον αφορά τις κτηριακές εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό είναι πολύ υψηλού επιπέδου. Ωστόσο, προβληματίζονται από τις ελλείψεις σε διοικητικό προσωπικό και προσωπικό τεχνικής υποστήριξης, καθώς προς το παρόν υπάρχει μόνο ένα άτομο για γραμματειακή υποστήριξη, ένας βιβλιοθηκονόμος και ένα άτομο για τεχνική υποστήριξη. Έτσι το Τμήμα απασχολεί φοιτητές (με συμβάσεις δίωρης απασχόλησης) για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών.

Οι διοικητικές διαδικασίες του Τμήματος υποστηρίζονται από το σύστημα της «ηλεκτρονικής γραμματείας», μέσω της οποίας οι φοιτητές μπορούν να πραγματοποιήσουν αυτόνομα την εγγραφή τους αλλά και να έχουν πρόσβαση στη βαθμολογία τους, στις σημειώσεις των μαθημάτων, κ.τ.λ.

Η παρουσία των φοιτητών στους χώρους του Ιδρύματος ενθαρρύνεται με ποικίλους τρόπους όπως, για παράδειγμα η ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων και διαφόρων συλλόγων. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις διατηρούνται σε καλή κατάσταση, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι φοιτητές τις θεωρούν δική τους περιουσία.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το Τμήμα λειτουργεί ικανοποιητικά, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην ουσιαστική εμπλοκή του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού με τα διοικητικά θέματα, αλλά και στις προσπάθειες της γραμματείας να ανταποκριθεί στο σύνολο των διοικητικών καθηκόντων. Ωστόσο, η ενασχόληση του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού με τα διοικητικά ζητήματα δεν είναι επιθυμητή, εφόσον αποβαίνει εις βάρος του διδακτικού και του ερευνητικού έργου. Ούτε κρίνεται σκόπιμο η λειτουργία του Τμήματος να στηρίζεται στην καλή θέληση του διοικητικού προσωπικού που εργάζεται ακόμα και πέραν του ωραρίου του.

Οι εγκαταστάσεις και οι υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης είναι εξαιρετικές και σύγχρονες, ενώ μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν άρτια εξοπλισμένες νησίδες υπολογιστών και χώρους με ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Η ΕΕΑ δεν διαπίστωσε την εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής των φοιτητών. Η υποστήριξη των φοιτητών παρέχεται ανεπίσημα από τα μέλη του εκπαιδευτικού

προσωπικού. Το Τμήμα διαθέτει εστιατόριο και κυλικείο αλλά όχι φοιτητική εστία, και έτσι οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να ενοικιάζουν χώρο διαμονής.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με δεδομένους τους παραπάνω περιορισμούς οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος θεωρούνται αποτελεσματικές. Θα πρέπει όμως να ενισχυθούν μέσω της πρόσληψης επιπλέον διοικητικού προσωπικού και προσωπικού τεχνικής υποστήριξης.

Το Τμήμα αναγνωρίζει τα προβλήματα αυτά, αλλά η επίλυσή τους είναι εκτός της δικής του δικαιοδοσίας.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Η κεντρική διοίκηση του Ιδρύματος, αλλά και το ίδιο το Τμήμα έχει επενδύσει σημαντικά στην πλατφόρμα της «ηλεκτρονικής γραμματείας» προκειμένου να αντιμετωπίσει τις διοικητικές ελλείψεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Τα προβλήματα αντιμετωπίστηκαν ως ένα βαθμό, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν.

Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

Το Τμήμα έχει καταβάλει προσπάθειες για την ανάπτυξη δεσμών με την τοπική κοινωνία και έχει συνδιοργανώσει πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Το Τμήμα, με τη βοήθεια των τοπικών δημοτικών αρχών έχει υλοποιήσει μια σειρά από διαλέξεις ανοιχτές στο κοινό. Επίσης έχει διοργανώσει ημερίδες πάνω σε διάφορα θέματα όπως για παράδειγμα η εισαγωγή στην έρευνα, ζητήματα ισότητας των δύο φύλων, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των φοιτητών, κ.τ.λ.

Στην ΕΕΑ δόθηκε αντίγραφο του συμφωνητικού συνεργασίας με το Σύνδεσμο Γουνοποιών Καστοριάς.

Ε. Στρατηγικός Σχεδιασμός, Προοπτικές για Βελτίωση και Διαχείριση Ενδεχόμενων Ανασταλτικών Παραγόντων

Ένας βασικός ανασταλτικός παράγοντας είναι το σύστημα χρηματοδότησης που εφαρμόζεται από την Πολιτεία και το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, το οποίο δεν λαμβάνει υπόψη τον αριθμό των εγγεγραμμένων φοιτητών και τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε τμήματος στην κατανομή των κονδυλίων. Άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες είναι:

- Οι ελλείψεις σε μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό.
- Οι ελλείψεις σε διοικητικό προσωπικό και σε προσωπικό τεχνικής υποστήριξης.
- Το σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων που οδηγεί στην εισαγωγή φοιτητών με χαμηλή βαθμολογία.
- Η απουσία προγράμματος διδακτορικών σπουδών.
- Ο περιορισμός της δυνατότητας δημιουργίας πρόσθετων πηγών εσόδων (π.χ. απαγόρευση ενοικίασης χώρων του Τμήματος που δεν χρησιμοποιούνται).
- Γενικά, το εκτενές και αυστηρό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Τμήματος.

Παρόλο που το Τμήμα έχει συντάξει βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό, η ΕΕΑ προβληματίζεται από την απουσία ενός γνήσιου στρατηγικού οράματος. Παρότι το Τμήμα έχει καθορισμένους στόχους, η επίτευξή τους αναστέλλεται από το κλίμα αβεβαιότητας που επικρατεί και την έλλειψη αυτονομίας. Ωστόσο, η ΕΕΑ θεωρεί ότι ένας πιο ξεκάθαρος προσανατολισμός, θα βοηθούσε το Τμήμα να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που προκύπτουν.

ΣΤ. Τελικά συμπεράσματα και συστάσεις της ΕΕΑ

Η ΕΕΑ έχει την έντονη πεποίθηση ότι το διδακτικό αλλά και το ερευνητικό έργο του Τμήματος είναι εξαιρετικού επιπέδου, παρά τους περιοριστικούς παράγοντες που συζητήθηκαν παραπάνω. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το ποσοστό απασχολησιμότητας των αποφοίτων του Τμήματος είναι υψηλό. Παρόλα αυτά, υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που χρήζουν προσοχής:

Το χαμηλό γνωστικό επίπεδο των φοιτητών που εγγράφονται (για παράδειγμα, το ακ. έτος 2010-11 μόνο 8 από τους 118 εγγραφόμενους φοιτητές είχαν μέση βαθμολογία μεγαλύτερη του 10/20). Το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε εν μέρει να αντιμετωπιστεί, μέσω της καλύτερης προβολής του Τμήματος.

Οι ελλείψεις σε μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό, διοικητικό προσωπικό αλλά και προσωπικό τεχνικής υποστήριξης θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Με τις ισχύουσες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, αυτό σημαίνει ότι το Τμήμα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο της συνένωσης των διαθέσιμων πόρων με ένα ή περισσότερα τμήματα ΑΕΙ της περιοχής (όπως για παράδειγμα τα αντίστοιχα τμήματα του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας ή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.)

Ωστόσο, οποιαδήποτε συνένωση πόρων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί διασφαλίζοντας τα δυνατά σημεία του Τμήματος. Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης αποδεικνύει ότι το Τμήμα προσφέρει εκπαίδευση «υψηλής προστιθέμενης αξίας» με χαμηλό κόστος λειτουργίας. Διαθέτει εξαιρετικές υποδομές που αποκτήθηκαν πρόσφατα με επενδύσεις ύψους 13 εκατομμυρίων ευρώ. Η ΕΕΑ πιστεύει πως αυτά τα πλεονεκτήματα του Τμήματος δεν πρέπει να χαθούν.

Η σημερινή ονομασία του Τμήματος (Τμήμα Διεθνούς Εμπορίου) δεν αντανακλά πλήρως το περιεχόμενο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, που είναι μάλλον ένας συνδυασμός ενός τυπικού προγράμματος σπουδών στα οικονομικά και τη διοίκηση με κάποια εξειδικευμένα μαθήματα στο διεθνές εμπόριο. Το Τμήμα πρέπει να εξετάσει προσεκτικά το ενδεχόμενο τροποποίησης της ονομασίας του, λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που συνεπάγεται μια τέτοια ενέργεια.

Το Πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος πρέπει να προβληθεί περισσότερο με την ενεργό συμμετοχή των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, δεδομένου ότι το Τμήμα

είναι συνδεδεμένο με την τοπική κοινωνία και τη βιομηχανία γούνας.

Το κόστος διαβίωσης για τους φοιτητές στην Καστοριά είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με άλλες περιοχές, το περιβάλλον είναι ευχάριστο και η πόλη έχει καλή διασύνδεση με άλλα αστικά κέντρα, κυρίως μετά τη διάνοιξη του νέου αυτοκινητόδρομου. Οι φοιτητές του Τμήματος εξέφρασαν την ικανοποίησή τους σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, τις υποδομές αλλά και τις προοπτικές απασχόλησης. Οι φοιτητές αισθάνονται ότι ανήκουν σε μια ομάδα, ενώ παράλληλα έχουν αναπτύξει ένα «αίσθημα ιδιοκτησίας» για το Τμήμα. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν μια πολύ θετική εμπειρία για τους φοιτητές.

Μέσα από τις συζητήσεις τις με τους φοιτητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι επικρατεί σύγχυση σχετικά με τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του Τμήματος. Η επίλυση του προβλήματος αυτού θα ενίσχυε σημαντικά την προσέλκυση φοιτητών στο Τμήμα.

Το Τμήμα έχει αναπτύξει βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Ωστόσο, δεν φαίνεται να έχει δώσει την απαραίτητη βαρύτητα στο στρατηγικό σχεδιασμό, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην έλλειψη ελευθερίας δράσης. Το Τμήμα πρέπει να διεκδικήσει περισσότερη ευελιξία δράσης σε βασικούς τομείς, όπως για παράδειγμα η αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών εσόδων.

Η ΕΕΑ πιστεύει ότι το πρόγραμμα MBA του Τμήματος αποτελεί μια σημαντική και επωφελή εξέλιξη και προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας να εγκρίνει τη συνέχιση της λειτουργίας του.

Τα Μέλη της Επιτροπής

Ονοματεπώνυμο

Υπογραφή *

1. Καθ. **Σπύρος Χατζηδάκης**
Dept of Finance and Economics, School of Business
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος
2. Καθ. **Κώστας Καραντινινής**
Institute of Food and Resource Economics
University of Copenhagen, Δανία
3. Prof. **Allan Webster**
The Business School , Executive Business Centre
Bournemouth University, Μ. Βρετανία
4. κ. **Μελέτης Μελετίου**
Senior Director Finance and Development
Mc Donald's Hellas LTD, Ελλάδα

* Οι πρωτότυπες υπογραφές βρίσκονται στο πρωτότυπο έγγραφο του αρχείου της Α.Δι.Π.